

Katedra matematiky Fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT v Praze							
Jméno a příjmení	Cvičící	1	2	3	4	5	6

CELKEM

Zápočtová práce č. 3 z předmětu 01ANB3 – verze A

8. ledna 2024 13:00 — 14:40

Může se hodit: $\int_0^{\infty} x^n e^{-ax} dx = \frac{n!}{a^{n+1}}$

Jek **1** (7 bodů)

Sestavte první a druhý totální diferenciál v bodě $(x_0, y_0) = (2, 0)$ pro funkci

$$f(x, y) = \ln(\sqrt{x^2 + y^2} + y).$$

Jek **2** (6 bodů)

Na $\mathbf{R}^2$ je zavedena metrika předpisem

$$\varrho(\vec{x}, \vec{y}) = |x_1 - y_1| + \lceil |x_2 - y_2| \rceil.$$

Nechť je dána množina $A = \{\vec{x} \in \mathbf{R}^2 : |x_1| + |x_2| \leq 1\}$. Kolik prvků (a jaké) má množina $A \setminus A'$? Symbol A' reprezentuje derivaci množiny A .

Kobalík **3** (7 bodů)

Do vlastního obrázku vykreslete množinu, vzhledem k níž je funkce

$$h(x, y) = \begin{cases} \frac{4x(y-1)^3}{x^2+3(y-1)^6} & \Leftrightarrow (x, y) \neq (0, 1) \\ 1 & \Leftrightarrow (x, y) = (0, 1) \end{cases}$$

spojitá v bodě $\vec{d} = (0, 1)$. V obrázku nezapomeňte popsat osy a naznačit měřítko.

4 (7 bodů) *Kovář*

Hessovy matice funkcí $f(x, y)$ a $g(x, y)$ v bodě $\vec{d}$ jsou tvaru

$$\mathbb{F} = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ -1 & 1 \end{pmatrix}, \quad \mathbb{G} = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$$

a jejich gradienty jsou $\text{grad}f(\vec{d}) = \text{grad}g(\vec{d}) = (-3, 3)$. Navíc $f(\vec{d}) = 2$ a $g(\vec{d}) = -4$. Jaký tvar má Hessova matice funkce $h(x, y) = f(x, y) \cdot g(x, y)$? Co lze vypočítat ze tvaru matice $\mathbb{H}$?

5 (7 bodů) *Kovanda*

Na Hilbertově prostoru $\mathcal{H}$ jistých funkcí definovaných na intervalu $(0, +\infty)$ je zadán skalární součin

$$\langle f|g \rangle := \int_0^{\infty} f(x)g(x) e^{-2x} dx.$$

Vypočítejte úhel, který v $\mathcal{H}$ svírají funkce $f(x) = x^2$ a $g(x) = x$.

6 (6 bodů) *Klika*

Vypočítejte směrovou derivaci funkce $f(x, y, z) = 10 \arctg(xy + y^2) + yz^2$ ve směru $\vec{s} = (2, -1, -2)$ v bodě $(x_0, y_0, z_0) = (2, 1, -1)$.

In[53]= $f = \text{Log}[y + \text{Sqrt}[y^2 + x^2]]$

Out[53]= $\text{Log}\left[y + \sqrt{x^2 + y^2}\right]$

In[54]= $A = D[f, \{x, 1\}] // \text{FullSimplify}$

Out[54]= $\frac{x}{x^2 + y^2 \left(y + \sqrt{x^2 + y^2}\right)}$

$$\frac{\partial f}{\partial x}(\vec{a}) = \frac{1}{2} \checkmark$$

$$\frac{\partial f}{\partial y}(\vec{a}) = \frac{1}{2} \checkmark$$

In[55]= $B = D[f, \{y, 1\}] // \text{FullSimplify}$

Out[55]= $\frac{1}{\sqrt{x^2 + y^2}}$

In[56]= $AA = D[A, \{x, 1\}] // \text{FullSimplify}$

Out[56]= $\frac{-x^2 + y^2 + \frac{y^3}{\sqrt{x^2 + y^2}}}{\left(x^2 + y^2 \left(y + \sqrt{x^2 + y^2}\right)\right)^2} = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2}$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial x^2}(\vec{a}) = -\frac{1}{4} \checkmark$$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial y^2}(\vec{a}) = 0 \checkmark$$

In[57]= $BB = D[B, \{y, 1\}] // \text{FullSimplify}$

Out[57]= $-\frac{y}{(x^2 + y^2)^{3/2}} = \frac{\partial^2 f}{\partial y^2}$

$$\frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x}(\vec{a}) = \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y}(\vec{a}) = -\frac{1}{4} \checkmark$$

In[58]= $CC = D[B, \{x, 1\}] // \text{FullSimplify}$

Out[58]= $-\frac{x}{(x^2 + y^2)^{3/2}} = \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x}$

In[60]= $\{f, A, B, AA, BB, CC\} /. \{x \rightarrow 2, y \rightarrow 0\} // \text{FullSimplify}$

Out[60]= $\left\{\text{Log}[2], \frac{1}{2}, \frac{1}{2}, -\frac{1}{4}, 0, -\frac{1}{4}\right\}$

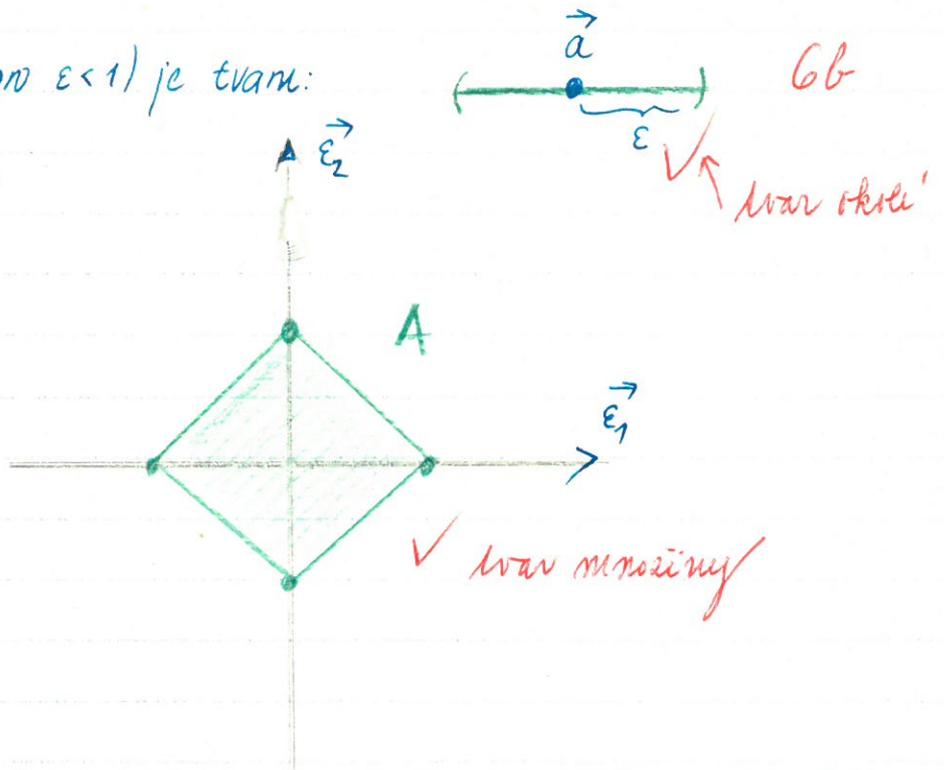
$$df_{\vec{a}}(\vec{h}) = \frac{1}{2} h_1 + \frac{1}{2} h_2 \checkmark$$

$$d^2f_{\vec{a}}(\vec{h}) = -\frac{1}{4} h_1^2 - 2 \frac{1}{4} h_1 h_2 = -\frac{1}{4} h_1^2 - \frac{1}{2} h_1 h_2 \checkmark$$

$$H_{\vec{a}} = \begin{pmatrix} -1/4 & -1/4 \\ -1/4 & 0 \end{pmatrix}$$

Male' okoli' bodu $\vec{a}$ (tj. pro $\varepsilon < 1$) je tvaru:

Množina A:

$A \setminus A'$ je vlastně množina izolovaných bodů množiny A ✓ pochopem' úlohy

tj. hledáme izolované body. Pro ně musí platit, že existuje $\varepsilon > 0$ tak, že $A \cap U_\varepsilon(\vec{c}) = \{\vec{c}\}$

Takové body jsou jen dva: $\vec{c} = (0, 1)$ & $\vec{c} = (0, -1)$

Závěr:

$$A \setminus A' = \{(0, 1); (0, -1)\}$$

$$h(x, y) = \begin{cases} \frac{4x(y-1)^3}{x^2 + 3(y-1)^6} & (x, y) \neq (0, 1) \\ 1 & (x, y) = (0, 1) \end{cases}$$

76

Množina musí procházet bodem $\vec{a} = (0, 1)$ a musí pro ni platit:

$$\lim_{\substack{\vec{x} \rightarrow \vec{a} \\ \vec{x} \in M}} h(x, y) \stackrel{!}{=} 1$$

Volíme systém množin $M_\alpha = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x = \alpha(y-1)^3\}$

$$\lim_{\substack{(x, y) \rightarrow (0, 1) \\ (x, y) \in M_\alpha}} h(x, y) = \lim_{y \rightarrow 1} \frac{4\alpha(y-1)^3(y-1)^3}{\alpha^2(y-1)^6 + 3(y-1)^6} = \frac{4\alpha}{\alpha^2 + 3} \stackrel{!}{=} 1$$

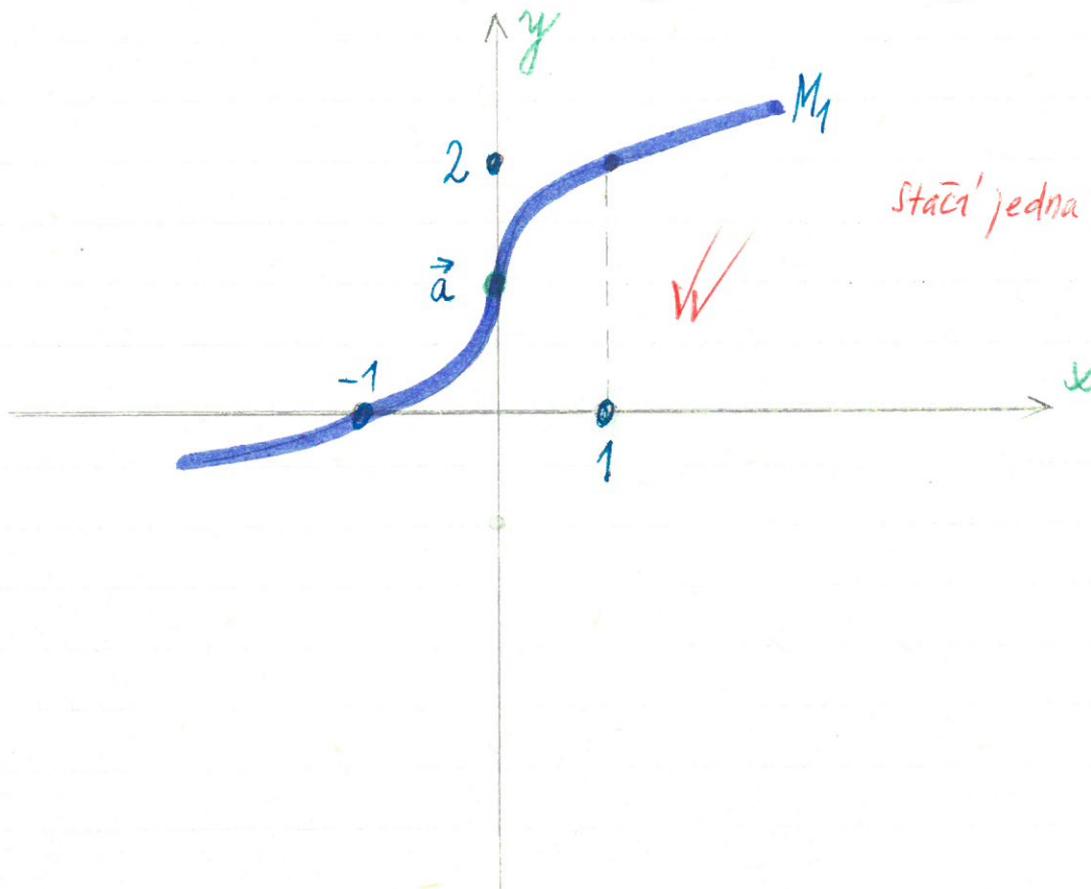
$$\alpha^2 - 4\alpha + 3 = 0$$

$$(\alpha - 1)(\alpha - 3) = 0$$

$$\alpha_1 = 1 \text{ \& } \alpha_2 = 3$$

Máme dvě řešení:

$$\left. \begin{aligned} M_1 &= \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x = (y-1)^3\} \\ M_2 &= \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 : x = 3(y-1)^3\} \end{aligned} \right\}$$

stačí jedna z množin

$$F = \begin{pmatrix} 1 & 3 \\ -1 & 1 \end{pmatrix} \quad G = \begin{pmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 2 \end{pmatrix}$$

$$f(\vec{a}) = 2$$

$$g(\vec{a}) = -4$$

$$\text{grad } f(\vec{a}) = \text{grad } g(\vec{a}) = (-3, 3)$$

$$h(x, y) = f(x, y) \cdot g(x, y)$$

$$\frac{\partial h}{\partial x} = \frac{\partial f}{\partial x} \cdot g + f \cdot \frac{\partial g}{\partial x}$$

$$\frac{\partial h}{\partial y} = \frac{\partial f}{\partial y} \cdot g + f \cdot \frac{\partial g}{\partial y}$$

$$\frac{\partial^2 h}{\partial x^2} = \frac{\partial^2 f}{\partial x^2} \cdot g + \frac{\partial f}{\partial x} \cdot \frac{\partial g}{\partial x} \cdot 2 + f \cdot \frac{\partial^2 g}{\partial x^2} \Rightarrow \frac{\partial^2 h}{\partial x^2}(\vec{a}) = -4 + 18 + 4 = +18$$

$$\frac{\partial^2 h}{\partial y^2} = \frac{\partial^2 f}{\partial y^2} \cdot g + 2 \cdot \frac{\partial f}{\partial y} \cdot \frac{\partial g}{\partial y} + f \cdot \frac{\partial^2 g}{\partial y^2} \Rightarrow \frac{\partial^2 h}{\partial y^2}(\vec{a}) = -4 + 18 + 4 = 18$$

$$\frac{\partial^2 h}{\partial x \partial y} = \frac{\partial^2 f}{\partial x \partial y} \cdot g + \frac{\partial f}{\partial x} \cdot \frac{\partial g}{\partial y} + \frac{\partial f}{\partial y} \cdot \frac{\partial g}{\partial x} + f \cdot \frac{\partial^2 g}{\partial x \partial y} \Rightarrow \frac{\partial^2 h}{\partial x \partial y}(\vec{a}) = -12 - 18 + 2 = -28$$

$$\frac{\partial^2 h}{\partial y \partial x} = \frac{\partial^2 f}{\partial y \partial x} \cdot g + \frac{\partial f}{\partial y} \cdot \frac{\partial g}{\partial x} + \frac{\partial f}{\partial x} \cdot \frac{\partial g}{\partial y} + f \cdot \frac{\partial^2 g}{\partial y \partial x} \Rightarrow \frac{\partial^2 h}{\partial y \partial x}(\vec{a}) = +4 - 18 + 2 = -12$$

$$H_{\vec{a}} = \begin{pmatrix} 18 & -28 \\ -12 & 18 \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow h(x, y) \notin C_2(U_f(\vec{a})) \text{ na žádném } U_f(\vec{a})$$

! Nelze michtat pořadí derivací!

In[62]= f = x^2
 g = x
 a = 2

$$\langle a|b \rangle = \int_0^{\infty} a(x) \cdot b(x) e^{-2x} dx$$

78

Out[62]= x^2

Out[63]= x

Out[64]= 2

In[65]= AA = Integrate[f * g * Exp[-a * x], {x, 0, Infinity}]

Out[65]= $\frac{3}{8}$

In[66]= BB = Integrate[f * f * Exp[-a * x], {x, 0, Infinity}]

Out[66]= $\frac{3}{4}$

$$\int_0^{\infty} x^n e^{-ax} dx = \frac{n!}{a^{n+1}}$$

In[67]= CC = Integrate[g * g * Exp[-a * x], {x, 0, Infinity}]

Out[67]= $\frac{1}{4}$

In[68]= fi = Assuming[Re[a] > 0, AA / Sqrt[BB * CC]]

Out[68]= $\frac{\sqrt{3}}{2}$

In[69]= uhel = ArcCos[fi]

Out[69]= $\frac{\pi}{6}$

$$f(x) = x^2 \quad \& \quad g(x) = x$$

$$\langle f|g \rangle = \int_0^{\infty} x^2 \cdot x \cdot e^{-2x} dx = \int_0^{\infty} x^3 e^{-2x} dx = \frac{3}{8} \checkmark$$

$$\langle f|f \rangle = \int_0^{\infty} x^2 \cdot x^2 \cdot e^{-2x} dx = \int_0^{\infty} x^4 e^{-2x} dx = \frac{4 \cdot 3 \cdot 2}{4 \cdot 4 \cdot 2} = \frac{3}{4} \checkmark$$

$$\langle g|g \rangle = \int_0^{\infty} x \cdot x \cdot e^{-2x} dx = \int_0^{\infty} x^2 e^{-2x} dx = \frac{2}{2^3} = \frac{1}{4} \checkmark$$

$$\rho = \frac{|\langle f|g \rangle|}{\sqrt{\langle f|f \rangle \cdot \langle g|g \rangle}} = \frac{\frac{3}{8}}{\frac{\sqrt{3}}{2} \cdot \frac{1}{2}} = \frac{3}{\sqrt{3} \cdot 2} = \frac{\sqrt{3}}{2} \checkmark$$

$$\varphi = \arccos\left(\frac{\sqrt{3}}{2}\right) = \frac{\pi}{6} \checkmark \checkmark \checkmark$$

$$\text{In}[10]= f = 10 * \text{ArcTan}[x * y + y^2] + y z^2$$

$$\text{Out}[10]= y z^2 + 10 \text{ArcTan}[x y + y^2]$$

$$\text{In}[11]= \text{AA} = \text{D}[f, \{x, 1\}]$$

$$\text{Out}[11]= \frac{10 y}{1 + (x y + y^2)^2} = \frac{\partial f}{\partial x} \checkmark$$

$$\text{In}[12]= \text{BB} = \text{D}[f, \{y, 1\}]$$

$$\text{Out}[12]= \frac{10(x + 2y)}{1 + (x y + y^2)^2} + z^2 = \frac{\partial f}{\partial y} \checkmark$$

$$\text{In}[13]= \text{CC} = \text{D}[f, \{z, 1\}]$$

$$\text{Out}[13]= 2 y z = \frac{\partial f}{\partial z} \checkmark$$

$$\text{In}[14]= \{\text{AA}, \text{BB}, \text{CC}\} /. \{x \rightarrow 2, y \rightarrow 1, z \rightarrow -1\}$$

$$\text{Out}[14]= \{1, 5, -2\}$$

$$\text{grad } f(\vec{a}) = (1, 5, -2) \checkmark$$

$$\text{In}[17]= \{1, 5, -2\} \cdot \{2, -1, -2\}$$

$$\text{Out}[17]= 1$$

$$\begin{aligned} \langle \text{grad } f(\vec{a}) | \vec{s} \rangle &= \langle (1, 5, -2) | (2, -1, -2) \rangle = \\ &= 2 - 5 + 4 = 1 \end{aligned}$$

$$\text{In}[18]= \text{Norm}[\{2, -1, -2\}]$$

$$\text{Out}[18]= 3$$

$$\|\vec{s}\| = \sqrt{4+1+4} = 3 \checkmark$$

$$\frac{\partial f}{\partial \vec{s}}(\vec{a}) = \frac{1}{\|\vec{s}\|} \langle \text{grad } f(\vec{a}) | \vec{s} \rangle = \frac{1}{3} \checkmark$$